

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 ianuarie 2023

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

**Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Victor Boico
Elena Cobzac**

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Lungu Cristina, în numele părții vătămate Traista Sergiu, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022 în cauza penală a lui **Androșciuc Denis**, născut la XXXXX, originar din XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.05.2021 – 12.11.2021;

Instanța de apel: 14.12.2021 – 14.09.2022;

Instanța de recurs ordinar : 28.11.2022 – 23.01.2023.

Asupra recursului ordinar declarat, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central, din 12.11.2021 a fost încetat procesul penal intentat, în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, în privința lui Androșciuc Denis în legătură cu împăcarea părților.

A fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal la închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 85 alin. (1) și art. 87 Cod penal la pedeapsa aplicată i s-a adăugat integral pedeapsa stabilită lui prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central, din 22.12.2020, neexecutată, stabilindu-i astfel pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 5 (cinci) ani și 15 zile, în penitenciar de tip semiînchis.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, dispunându-se încasarea din contul lui Androșciuc Denis în beneficiul lui Traista Sergiu prejudiciului material în sumă de 25017,73 lei, prejudiciului moral în sumă de 20000 lei și cheltuielile de asistență juridică în suma de 5000 lei.

S-a dispus încasarea din contul lui Androșciuc Denis în beneficiul statului cheltuieli judiciare în suma de 768 lei.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Potrivit sentinței, prima instanță a constatat că Androșciuc Denis, în seara de 07 ianuarie 2021, aproximativ în jurul orei 22:30, din motive necunoscute, fiind sub influența alcoolului consumat, urmărind scopul violării domiciliului lui Slivca Natalia, prin acces liber, fără consimțământul acesteia, a pătruns ilegal în

gospodăria victimei, amplasată în XXXXX, după care, pentru o anumită perioadă de timp, a rămas ilegal în această ogradă, la fel fără consimțământul victimei, la cerințele acesteia refuzând să părăsească proprietatea, astfel periclitându-i victimei dreptul la inviolabilitatea domiciliului, consfințit la art. 29 din Constituția Republicii Moldova.

Tot Androșciuc Denis în seara de 23 decembrie 2020, aproximativ în jurul orei 19:30, aflându-se în gospodăria victimei Traista Sergiu, amplasată în XXXXX, urmărind scopul pricinuirii leziunilor corporale, i-a aplicat ultimului mai multe lovituri cu pumnii și picioarele în diferite regiuni ale corpului, inclusiv sărind cu greutatea corpului peste piciorul celui atacat, astfel provocându-i, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202119D0013 din 22.01.2021, leziuni corporale sub formă de plagă contuzionată în regiunea capului, fractura deschisă a tibiei pe dreapta în 1/3 medie (distală), fractura osului fibula pe dreapta în 1/3 proxima, vătămări care au fost produse în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent, dur, sau la lovire de acesta, posibil în timpul și circumstanțele indicate, într-o perioadă scurtă de timp unele față de altele, în comun prezintă pericol pentru viață și, în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală gravă, în condițiile în care în momentul cauzării leziunilor a acționat cu o putere suficientă pentru înfrângerea rezistenței țesuturilor traumatizate.

Aceste acțiuni ale lui Androșciuc Denis au fost încadrate în baza art. 179 alin. (1) Cod penal – *violarea de domiciliu, adică pătrunderea și rămânerea ilegală în domiciliul unei persoane fără consimțământul acesteia și refuzul de a le părăsi la cererea ei* și în baza art. 151 alin. (1) Cod penal – *vătămarea intenționată gravă a sănătății, care este periculoasă pentru viață*.

3. Nefiind de acord cu sentința, apel au declarat procurorul Trocin Eugeniu, avocatul Baban Nicolae, în numele inculpatului Androșciuc Denis, și avocatul Lungu Cristina, în numele părții vătămate Traista Sergiu.

3.1. Procurorul a declarat apel a solicitat casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei hotărâri, potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care lui Androșciuc Denis, recunoscut culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa cu închisoare pentru un termen de 7 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 85, 87 Cod penal, la pedeapsa stabilită, prin cumul total, de adăugat partea neexecutată a pedepsei aplicate prin sentința judecătorei Edineț din 22.12.2020, stabilindu-i pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani și 15 zile, în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului s-a indică că pedeapsa aplicată la limita minimă prevăzută de lege nu va duce la atingerea scopurilor prevăzute de alin. (2) art. 61 Cod penal, or inculpatul a săvârșit o infracțiune grava. Motivul comiterii infracțiunii ar fi tendința de a-și demonstra bravura și superioritatea sa față de victimă și cei din jur, în condițiile în care potrivit declarațiilor părții vătămate, Androșciuc Denis de fiecare data servea alcool prealabil încăierării, motivând ca el trebuie sa se mențină în formă.

Daca ar fi de analizat persoana celui vinovat, atunci constată că Androșciuc Denis, în pofida vârstei fragede, a reușit în repetate rânduri sa apară în vizorul organelor de drept, este persoana anterior condamnată și cu antecedente penale, de unde rezulta cert ca dansul nu face concluziile de rigoare și nu stă pe calea corectării și reeducării sale, dimpotrivă, continuă să săvârșească alte fapte infracționale.

Nu în ultimul rând, urmează de subliniat că în privința condamnatului Androșciuc Denis careva circumstanțe atenuante nu au fost identificate, fiind identificate doar circumstanțe agravante.

Pe de alta parte, condamnatul Androșciuc Denis duce un mod de viață nedemn de apreciat, este holtei, este caracterizat negativ la locul de trai, predispus spre agresivitate, întrebunțează abuziv și sistematic băuturi alcoolice, nu este implicat nici în proces de studii și nici în câmpul muncii. Pe parcursul urmăririi penale, precum și în cadrul cercetărilor judecătorești, acesta nu a recunoscut vina, nu a colaborat cu organele de drept, nici într-un mod nu a compensat dauna materială/morala pricinuită prin infracțiune.

3.2. Avocatul Baban Nicolae prin apelul declarat în numele inculpatului Androșciuc Denis a solicitat casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei hotărâri, potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care Androșciuc Denis să fie recunoscut culpabil și condamnat în baza art. 157 Cod penal la o pedeapsă non-privativă de libertate.

În motivarea apelului, titularul a indicat că instanța incorect a aplicat legea materială, or, din declarațiile părții vătămate rezultă că în timpul certei el a nimerit cu piciorul într-o groapa lângă pragul casei și și-a frânt piciorul.

Astfel, Androșciuc Denis a căzut cu greutatea corpului peste partea vătămată nu intenționat, ci deoarece partea vătămată s-a împiedicat.

În cazul dat nu se poate spune că persista semnele infracțiunii prevăzute de art. 151 Cod penal, dar semnele infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal.

3.3. Avocatul Lungu Cristina prin apelul declarat în numele părții vătămate Traista Sergiu a solicitat casarea sentinței în latura civilă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea civilă să fie admisă integral.

În motivarea apelului s-a invocat că în urma acțiunilor ilegale ale lui Androșciuc Denis, Traista Sergiu a suportat:

- daună materială în mărime de 35 472,73 lei, banii fiind necesari pentru medicamente, tratament și pentru intervenții chirurgicale (cumpărare a tije centromedulară zavorită TIBIE 902110900) cheltuielile de drum;

- daună morală în mărime de 300000 (trei sute mii) lei, rezultată din cauzarea de suferințe psihice și fizice.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022 au fost respinse ca nefondate apelurile avocatului Baban Nicolae, în numele inculpatului Androșciuc Denis, și cel al avocatului Lungu Cristina, în numele părții vătămate Traista Sergiu, admitându-se apelul procurorului, casată parțial sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre prin care, în temeiul art. 84 alin. (4) și art. 87 Cod penal, la pedeapsa aplicată lui Androșciuc Denis i-a fost adăugată integral partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central, din 22.12.2020, stabilindu-i acestuia pedeapsa definitivă de 5 (cinci) ani 15 zile închisoare, în penitenciar de tip semiînchis.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat că:

- nu se expune pe capătul de acuzare adus în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, or soluția de încetare a procesului penal nu a fost contestată de părți;

- prima instanță, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele

cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Androșciuc Denis în baza art. 151 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, instanța de apel a menționat că afirmațiile avocatului Baban Nicolae de a recalifica acțiunile inculpatului în baza art. 157 Cod penal sunt nefondate și poartă un caracter declarativ, deoarece Androșciuc Denis, după aplicarea multiplelor lovituri părții vătămate și după ce ultimul a căzut la pământ, a dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, conștientizând survenirea urmărilor grave, a sărit peste piciorul victimei cu greutatea corpului și acționând cu intenție directă, a cauzat leziunii corporale grave.

Nefondate au fost apreciate și argumentele avocatului Lungu Cristina indicate în apelul declarat în numele părții vătămate Traista Sergiu, de vreme ce suma încasată cu titlu de prejudiciu moral corespunde gradului de vinovăție a autorului prejudiciului, iar suma solicitată (300 000 lei) este exagerată, ea depășind volumul suferințelor fizice și psihice suferite de către partea vătămată.

La fel, întemeiat s-a dispus încasarea prejudiciului patrimonial în sumă de 25017,73 lei, la baza acestei soluții fiind puse bonurile de plată ce atestă cheltuielile suportate pentru tratament.

În continuare, referitor la argumentele procurorului, instanța de apel a reținut că la individualizarea pedepsei aplicate lui Androșciuc Denis s-a ținut cont de prevederile art. 16, 61 și 75 Cod penal.

Prin urmare, deoarece infracțiunea comisă se atribuie la categoria celor grave, inculpatul este anterior condamnată, iar antecedentele penale nu sunt stinse, pedeapsa cu închisoare pe un termen de cinci ani, este suficientă pentru corectarea și reeducarea lui Androșciuc Denis.

Totodată, prima instanță a admis o eroare de drept cât privește aplicarea prevederilor art. 85 Cod penal la stabilirea pedepsei definitive.

Astfel, Androșciuc Denis a comis noua infracțiune la 23.12.2020, iar sentința care urmează a fi cumulată a fost pronunțată la 22.12.2020, ea nefiind definitivă și irevocabilă.

Așadar, cazului îi sunt incidente prevederile art. 84 alin. (4) și 87 Cod penal.

5. Împotriva deciziei, recurs ordinar declară avocatul Lungu Cristina, în numele părții vătămate Traista Sergiu prin care solicită casarea parțială a deciziei cu adoptarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea civilă, invocând argumente similare apelului (a se vedea pct. 3.3. a prezentei hotărâri).

6. Referință, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, depune procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea recursului.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul concluzionează că acesta urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Colegiul conchide că titularul recursului ordinar s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a depus cererea în termen.

Obiect de judecare a instanței de recurs o constituie doar chestiunile cu privire la soluționarea acțiunii civile depuse în cadrul procesului penal de către partea vătămată.

Asupra fondului cererii de recurs ordinar, Colegiul menționează că instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată existența erorilor de drept, ce duc la adoptarea unei hotărâri netemeinice, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul cererii de recurs rezultă că titularul pledează pentru casarea deciziei instanței de apel în latura civilă cu adoptarea unei noi hotărâri.

La caz, verificând și analizând decizia instanței de apel, raportat la motivele invocate de avocatul Lungu Cristina, în numele părții vătămate Traista Sergiu, Colegiul penal constată că atât prima instanță cât și cea de apel au judecat cauza cu abateri de la normele procesual-penale, speței fiindu-i aplicabile prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală potrivit căroră, *judecând recursul, instanța este în drept să îl admită, să caseze total sau parțial hotărârea atacată și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

În susținerea celor expuse supra, Colegiul menționează că, în lumina jurisprudenței CtEDO, importanța soluționării unei cauze în fond, rezidă din expunerea asupra vinovăției/nevinovăției persoanei acuzate de comiterea unui delict, în vederea stabilirii adevărului obiectiv, restabilirii ordinii de drept, ocrotirii și asigurării drepturilor nu numai a acuzatului, dar și a victimelor infracțiunii (hotărârea CtEDO *Maslova și Nalbandov versus Federația Rusă*). Totodată, urmează a fi soluționată chestiunea dacă despăgubirea acordată este proporțională cu prejudiciul suferit de către reclamant, or nivelul compensației nu trebuie să fie nerezonabil în comparație cu sumele acordate în cauze similare (hotărârea CtEDO *Cimpoeș versus R. Moldova*).

La caz, reclamantul a solicitat încasarea a 300000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prima instanță a micșorat cuantumul prejudiciului moral solicitat spre încasare până la 20000 lei, făcând referire la prevederi legale, practica judiciară constantă, fără a le adapta și a le analiza la situația concretă.

În continuare, instanța de apel a subscris la argumentele primei instanțe, neînlăturând eroarea de drept.

În lumina lacunelor descrise mai sus, Colegiul constată că, acțiunea civilă depusă de Traista Sergiu nu a fost examinată în mod corespunzător de instanța de apel, ca o chestiune de proces echitabil, afectându-se grav dreptul părții vătămate la compensarea prejudiciului prejudiciul moral, iar acționarea contrar prevederilor enunțate constituie eroarea de drept prescrisă de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Or, deși stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu nepatrimonial include o doză de aproximare, instanța trebuie să aibă în vedere o serie de criterii, cum ar fi: consecințele negative suferite de cel în cauză pe plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială.

Totodată, instanța trebuie să stabilească un anumit echilibru între prejudiciul moral suferit și despăgubirile acordate, în măsură să permită celui prejudiciat anumite

avantaje care să atenueze suferințele morale, fără a se ajunge însă în situația îmbogățirii fără just temei.

Principiul ce se degajă din jurisprudența CtEDO în materia daunelor morale, pe care instanțele naționale sunt obligate să îl aplice, este acela al statuării în echitate asupra despăgubirii acordate victimei, în raport de circumstanțele particulare ale fiecărui caz în parte. De asemenea, conform aceleiași jurisprudențe, despăgubirile acordate trebuie să păstreze un raport rezonabil de proporționalitate cu dauna suferită, sens în care a fost consacrat principiul proporționalității daunei cu despăgubirea acordată.

Suma de bani acordată cu titlu de daune morale nu trebuie să devină o sursă de îmbogățire pentru victimă, dar nici să aibă numai un caracter pur simbolic, ci ea trebuie să reprezinte doar atât cât este necesar pentru a-i ușura ori compensa, în măsura posibilă, suferințele pe care le-a îndurat sau eventual mai trebuie să le îndure.

În atare situație, erorile menționate sunt erori de drept și se încadrează în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, deoarece se referă atât la procedura de judecare cât și de motivare a soluției adoptate de instanțele ce judecă fondul cauzei, or o hotărâre se prezumă a fi legală doar atunci când părților li se respectă, în egală măsură, drepturile și libertățile procesuale, iar instanța ierarhic-superioară este obligată să corecteze eroarea de drept (hotărârea CtEDO *Leoni versus Italia*).

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, ținând cont de motivele expuse în prezenta decizie și de motivele invocate în recursul declarat, iar ca urmare să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Lungu Cristina, în numele părții vătămate Traista Sergiu, casează decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022 în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral, în cauza penală privindu-l pe **Androșciuc Denis** și dispune rejudecarea cauzei, în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia integrală semnată la 28 februarie 2023, pronunțată la 17 martie 2023.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico

Elena Cobzac